

Nr 623

Av herr **Jonasson m. fl.**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 96, angående vissa ändringar i lantbruksstyrelsens och lantbruksnämndernas organisation, m. m.*

I proposition nr 96 föreslås vissa ändringar i lantbruksstyrelsens och lantbruksnämndernas organisation. Till grund för propositionen har legat bl. a. en av lantbruksstyrelsen verkställd utredning. Emellertid har departementschefen i viss utsträckning frångått de förslag, som lantbruksstyrelsen framlagt i sin utredning. Departementschefens motivering har därvid varit att söka åstadkomma en organisation som är så smidig och efter behoven anpassningsbar som möjligt. En sådan strävan är i och för sig vällovlig, men den bör genomföras på ett sådant sätt att effektiviteten i organisationen inte blir lidande på längre sikt.

I fråga om lantbruksingenjörorganisationen har lantbruksstyrelsen föreslagit att antalet lantbruksingenjörer skall minskas från nuvarande 23 till 12. 11 av dessa skulle placeras i fasta distrikt, och en skulle placeras på lantbruksstyrelsen. Med hänsyn till att lantbruksingenjörernas huvuduppgift, större avdikningar och torrläggningar, minskat och inte torde bli så stor framöver, kan en sådan reducering vara försvarbar. Departementschefen har emellertid frångått lantbruksstyrelsens förslag och föreslår en nedskärning från 23 tjänster till 7 tjänster, av vilka en skulle hänföras till lantbruksstyrelsen. De övriga 6 skulle stå till lantbruksstyrelsens disposition för de förrättningar, som fortsättningsvis skall handläggas av lantbruksingenjörutbildad personal. En så kraftig nedskärning synes inte välbetänkt.

Lantbruksingenjörerna tillhör den kategori välutbildad och kvalificerad arbetskraft inom lantbruksorganisationen, som kan göra insatser på skilda områden, således inte endast i fråga om de uppgifter som tidigare ansetts vara deras huvuduppgift. Även om det i just nu rådande läge ur vissa synpunkter kan te sig möjligt att gå in för en nedskärning som är kraftigare än den lantbruksstyrelsen förordat, kan förhållandena något på sikt bli annorlunda. Det får förutsättas att rationaliseringsverksamheten kommer att bli relativt intensiv under 1960-talet. Statsmakterna synes även vara inställda på att i möjligaste mån intensifiera rationaliseringen. Därtill kommer att ett flertal utredningar pågår på områden som berör rationaliseringsverksamheten. Sedan dessa slutförts kan rationaliseringsorganen komma att få ytterligare uppgifter som kräver väl kvalificerad befattningshavare. Lantbruksdirektörernas förening har i sitt yttrande över lantbruksstyrelsens utredning framhållit dessa synpunkter och ifrågasatt om man inte

borde avvakta resultatet av ovannämnda utredningar, innan organisationsförslaget genomföres. Vidare kan erinras om att styrelserna för lantbruks-högskolan och statens lantbruksförsök i sitt remissyttrande framhållit, att det är av största vikt, att personalen för den inre rationaliseringen är välutbildad och välkvalificerad, och understrukit angelägenheten av att lantbruksnämnderna i största möjliga utsträckning kan bibehålla välutbildade tjänstemän. Styrelserna har därvid särskilt framhållit att om personal för rationaliseringen nu skulle delvis indragas, kan framtida förstärkning komma att kräva lång tid, emedan det här rör sig om personal med en i vissa hänseenden långt gående specialutbildning.

Enligt vår mening talar övervägande skäl för att man nu inte gör en så långt gående nedskärning av antalet lantbruksingenjörer som departementschefen föreslagit. Vi förordar att lantbruksstyrelsens förslag i fråga om lantbruksingenjörerna följes vad antalet beträffar. Tolv lantbruksingenjörsbefattningar bör sålunda bibehållas. Av dessa bör en placeras inom lantbruksstyrelsen och de övriga elva ställas till lantbruksstyrelsens disposition på sätt som förordats av departementschefen. Av propositionen framgår att vid bifall till departementschefens förslag antalet befattningar inte kommer att nedskäras till sju omedelbart, enär åtskilliga av de övertaliga tills vidare får föras på övergångsstat. Enligt vårt förslag kommer ett större antal att bibehållas på ordinarie stat under denna övergångstid. När det framtida behovet, i ljuset av bl. a. ovannämnda utredningar, bättre kan överblickas, kan alltså frågan tagas upp till ny prövning utan att man därvid är bunden av en så långt gående nedskärning som följer av departementschefens förslag. Det bör också nämnas att det icke synes möta hinder att förena av oss förordade antal lantbruksingenjörsbefattningar med den organisation av lantbruksnämnderna, som departementschefen förordat.

I sitt förslag har lantbruksstyrelsen förordat att antalet skogsmästar-tjänster ökas från sammanlagt 20 till 25. Ehuru medveten om att en ökad insats för skogliga markbyten ställer krav på god tillgång på skogligt utbildad personal inom lantbruksstyrelsen är departementschefen inte beredd att biträda lantbruksstyrelsens förslag. Hans motivering att resultatet av de förra året inrättade jägmästarbefattningarna vid lantbruksstyrelsen bör avvaktas synes inte bärande. Det är allmänt vitsordat att lantbruksnämnderna i sin verksamhet har behov av ytterligare skogligt utbildad personal. Skogskomplettering, skoglig omarrondering och liknande angelägna uppgifter riskerar bli eftersatta om inte detta behov nöjaktigt tillgodoses. Strävandena att ur besparingssynpunkt visa återhållsamhet vid tillsättandet av nya tjänster är värda all respekt och uppskattning. Dock synes möjligt att genom annan avvägning mellan olika kategorier tjänster bättre tillgodose behovet av skogligt utbildad personal vid lantbruksnämnderna. De-

partementschefen föreslår inrättande av 23 assistenttjänster i Ao 15 för uppgifter med yttre rationalisering. Tjänsterna i fråga skall besättas med personal, som har lägre agrar eller teknisk utbildning och som därjämte genomgått vissa fortbildningskurser i fråga om yttre rationaliseringsverksamhet. Enligt vår mening bör dessa tjänster kunna besättas även med personal med lägre skoglig utbildning. Om så blir fallet blir det möjligt att på ett bättre sätt tillgodose behovet av skogligt utbildad personal och att över huvud taget anpassa personalsammansättningen efter varierande behov utan att det totala antalet tjänster ökas utöver vad departementschefen föreslagit. Det bör ankomma på lantbruksstyrelsen att avgöra hur ifrågasvarande tjänster skall fördelas på agrar, teknisk och skoglig personal.

I sin utredning har lantbruksstyrelsen föreslagit att vissa lantbruksnämnders områden i fråga om den yttre rationaliseringen skall uppdelas på distrikt. Härigenom skulle man enligt styrelsen bibehålla lantbruksdirektörens ledande och övervakande funktion samtidigt som man skapar möjlighet till en kraftigt vidgad initiativverksamhet och en snabb handläggning av arbetsuppgifterna. Styrelsen understryker i sammanhanget att det för ett resultatrikt arbete är av stor betydelse att de ansvariga tjänstemännen äger god person- och lokalkännedom. Departementschefen förklarar sig emellertid icke beredd att biträda lantbruksstyrelsens förslag i denna del, vilket betecknas som införande av en ny princip. Dock bör lantbruksstyrelsen alltjämt ha rätt att för viss tid bestämma annan stationeringsort för förrättningspersonal än den ort, där nämndens kansli är beläget. Departementschefen förutsätter dock att bemyndigandet ej kommer att utnyttjas annat än i de fall starka arbetsorganisatoriska skäl föreligger.

Även om begreppet arbetsorganisatoriska skäl ger utrymme för relativt vida tolkningar har departementschefen enligt vår mening här gjort en alltför snäv avgränsning jämfört med vad nu är stadgat. Därtill kommer, vilket också framgår av propositionen, att vid vissa nämnder genomförts en fördelning på distrikt av vissa befattningshavare. Det får sålunda ifrågasättas om distriktsindelningen är en ny princip. Inom distrikt där en sådan fördelning prövats har denna vitsordats som ändamålsenlig och lämplig, och man har inom vederbörliga nämnder övervägande goda erfarenheter av densamma. För vår del vill vi i sammanhanget särskilt understryka betydelsen av ett förtroendefullt samarbete mellan å ena sidan lantbruksnämndernas tjänstemän och å andra sidan befolkningen i de bygder som beröres av rationaliseringsverksamheten. Vi vill jämväl understryka vad lantbruksstyrelsen anfört om angelägenheten av person- och lokalkännedom och vill ävenledes framhålla betydelsen av att befattningshavarna får möjlighet att på längre sikt följa och planera rationaliseringsverksamheten inom ett någorlunda överblickbart område. Dessa skäl väger åtminstone inom de större lantbruksnämndsområdena tyngre än de av departements-

chefen anförda skälen att en distriktsindelning av föreslagen typ kan hindra ett ändamålsenligt utnyttjande av tillgängliga arbetskraftsresurser och motverka rörlighet inom organisationen. Beträffande de större områdena synes dessa farhågor vara överdrivna, enär man även vid genomförd distriktsindelning har till förfogande personal för mera rörlig användning. Lokalkännedom, personkännedom m. m. är givetvis mer beroende av befattningshavares stationeringsort än av distriktsindelningen som sådan. Då emellertid distriktsindelningen ger större fasthet åt organisationen och arbetet, förordar vi att distriktsindelning av den art, som lantbruksstyrelsen förordat, efter lantbruksstyrelsens medgivande må genomföras inom vissa län. Inom län, där sådan distriktsindelning inte ter sig lämplig, kan det dock vara motiverat med annan stationeringsort för viss befattningshavare eller vissa befattningshavare än den ort där lantbruksnämndens kansli är beläget. Man torde kunna utgå från att vederbörande lantbruksnämnd har de bästa förutsättningarna att fatta beslut härom. Endast nämnden har ingående kännedom om de olika förhållanden och faktorer som inverkar vid fastställande av stationeringsort. Vi finner sålunda inte skäl för att en central myndighet skall bestämma stationeringsort för befattningshavare, som under lantbruksnämndens överinseende skall handlägga rationaliseringsverksamheten enligt de i lag och författning angivna riktlinjerna, utan förordar att lantbruksnämnderna medgives självständig beslutanderätt i dessa frågor.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

A. att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 96 måtte besluta

1) att antalet lantbruksingenjörsbefattningar å ordinarie stat inom den statliga lantbruksorganisationen må utgöra tolv i enlighet med vad i motionen anförts,

2) att i propositionen föreslagna 23 assistenttjänster i Ao 15 må besättas med personal, som har lägre agrar, skoglig eller teknisk utbildning,

3) att län i fråga om lantbruksnämndernas verksamhet för jordbrukets yttre rationalisering efter medgivande av lantbruksstyrelsen må indelas i distrikt,

4) att lantbruksnämnd må äga fastställa stationeringsort för sina befattningshavare, samt

B. att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till författningsändring, som föranledes av ovan under A framställda yrkanden.

Stockholm den 5 april 1960

Bertil Jonasson

Ivan Svanström

Robert Johansson